

Kể lại một trải nghiệm đáng nhớ

1 Định hướng

a) Kể lại một trải nghiệm đáng nhớ của em về người thân trong gia đình (ông, bà, cha, mẹ,...) là kể về một sự việc, một hành động,... của người ấy mà em đã chứng kiến và có ấn tượng sâu sắc. Trong bài nói, người kể sử dụng ngôi thứ nhất, thường xưng “tôi”.

b) Để kể lại một trải nghiệm đáng nhớ về người thân trong gia đình, các em cần:

- Xác định một sự việc, hành động, tình huống,... của người thân trong gia đình (ông, bà, cha, mẹ,...) mà em đã chứng kiến và để lại ấn tượng sâu sắc.
- Xác định đối tượng người nghe và thời gian em sẽ kể để có cách trình bày phù hợp.
- Tìm ý và lập dàn ý cho bài nói.
- Chuẩn bị các tư liệu, tranh ảnh liên quan đến trải nghiệm sẽ kể (nếu có).
- Nêu lên cảm xúc, suy nghĩ hoặc bài học em rút ra từ trải nghiệm đáng nhớ đó.
- Sử dụng nét mặt, ánh mắt, hành động,... phù hợp với câu chuyện để tác động đến người nghe.

2 Thực hành

Bài tập: *Hãy kể lại cho các bạn nghe câu chuyện mà em đã trải nghiệm và có ấn tượng sâu sắc về một người thân trong gia đình.*

a) Chuẩn bị

– Đọc và xác định yêu cầu của đề bài, lựa chọn trải nghiệm mà em có ấn tượng sâu sắc về một người thân (cha, mẹ, ông hoặc bà,...). Ví dụ: Kể về một lần em bị ốm (đau), mẹ đã chăm sóc em như thế nào.

– Nhớ lại chi tiết về trải nghiệm và cảm xúc, suy nghĩ của em qua trải nghiệm.

– Tìm các tư liệu, tranh, ảnh liên quan để minh họa cho trải nghiệm (nếu thấy cần thiết).

b) Tìm ý và lập dàn ý

– Tìm ý cho bài kể theo gợi dẫn:

+ Nêu sự việc, hành động, tình huống của người thân (cha, mẹ, ông hoặc bà,...) để lại ấn tượng sâu sắc trong em. Ví dụ: Em bị ốm (đau), được mẹ chăm sóc.

+ Phát triển các ý bằng cách đặt và trả lời các câu hỏi: Sự việc, tình huống đó diễn ra vào thời gian nào, ở đâu? Sự việc, tình huống đó cụ thể như thế nào? Em có cảm xúc, tâm trạng, suy nghĩ gì khi chứng kiến sự việc đó? Em rút ra bài học gì từ sự việc, tình huống đó?;...

– Lập dàn ý cho bài kể (có thể bằng sơ đồ tư duy):

+ Mở đầu: Chào hỏi, giới thiệu người thân và sự việc, tình huống người thân để lại ấn tượng sâu sắc trong em.

+ Nội dung chính: Lựa chọn và sắp xếp các ý tìm được theo một trình tự hợp lí.

Ví dụ: Với bài viết về trải nghiệm khi em bị ốm (đau), mẹ chăm sóc như thế nào, có thể triển khai theo gợi ý sau:

• Nêu lí do xuất hiện trải nghiệm: Em bị mưa ướt, cảm lạnh, người sốt,...

• Trình bày diễn biến của trải nghiệm. Có thể trình bày theo gợi ý sau:

Thời gian, địa điểm	Suốt đêm mẹ ở trong phòng em, chăm sóc cho em
Ngoại hình, tâm trạng	Gương mặt, ánh mắt mẹ lo lắng,...
Hành động, cử chỉ	Mẹ lấy thuốc, dỗ dành em ăn cháo, uống thuốc, uống nước cam,...
Ngôn ngữ, thái độ	Mẹ ân cần hỏi han, động viên em,...
Tình cảm, cảm xúc của em khi được mẹ chăm sóc	Xúc động, thấy ân hận vì đã không nghe lời mẹ; thấy hạnh phúc, hiểu thêm tình yêu thương, sự quan tâm, chăm sóc mà mẹ dành cho mình; thầm nhắc mình chú ý giữ gìn sức khỏe để mẹ khỏi lo lắng, vất vả;...

+ Kết thúc:

• Phát biểu suy nghĩ của mình về tấm lòng người mẹ đối với những người con.

• Bày tỏ mong muốn nhận được sự chia sẻ từ người nghe về trải nghiệm.

c) Nói và nghe

Người nói

- Kể về trải nghiệm theo dàn ý.
- Sử dụng những từ ngữ thể hiện được trình tự thời gian hoặc diễn biến của sự việc; những từ phù hợp để tả các chi tiết về sự vật, hành động;...
- Nói rõ ràng, âm lượng phù hợp, kết hợp lời nói và cử chỉ, ánh mắt, điệu bộ, hình ảnh (nếu có sử dụng). Đảm bảo thời gian quy định.
- Trả lời các câu hỏi của người nghe (nếu có).

Người nghe

- Lắng nghe chăm chú để hiểu thông tin được chia sẻ.
- Sử dụng cử chỉ, nét mặt, ánh mắt để khích lệ người nói.
- Nêu câu hỏi để được người nói chia sẻ thêm về trải nghiệm (nếu em có mong muốn) (Ví dụ: Vì sao bạn cho đây là trải nghiệm đáng nhớ?).

d) Kiểm tra và chỉnh sửa

– Người nói:

+ So với yêu cầu ở mục c), em đã đạt được những gì?

+ Em muốn thay đổi điều gì trong bài nói đó?

– Người nghe:

+ Đối chiếu với yêu cầu ở mục c) để rút kinh nghiệm về kỹ năng nghe.

+ Em thấy bài kể của bạn có thuyết phục không? Vì sao?